

Azterketa honek bi aukera ditu. Haietako bati erantzun behar diozu.

Ez ahaztu azterketako orrialde bakoitzean kodea jartzea.

Azterketa honek parte hauek ditu:

- 1. galdera: Testuaren itzulpena: 0-5 puntu.
- 2. galdera: Esaldi baten analisi sintaktikoa: 0-1 puntu.
- 3. galdera: Hiru hitzen analisi morfoloikoa: 0-1 puntu.
- 4. galdera: Lexikoa eta fonetika: 0-1 puntu.
- 5. galdera: Latin-literatura: 0-1 puntu.
- 6. galdera: Erromaren ondarearen iraupena: 0-1 puntu.

OHARRA: Latin-hiztegi batzuek gramatika gehigarri bat izaten dute (deklinabideen eta adizkien taulekin, eta abar). **Zilegi izango da erabiltzea**, hiztegiarekin batera, dela gehigarria hiztegiaren orrialdeetan dagoela, dela liburuxka solte gisa dagoela.

Este examen tiene dos opciones. Debes contestar a una de ellas.

No olvides incluir el código en cada una de las hojas de examen.

Este examen consta de las siguiente partes:

- Cuestión 1ª: Traducción del texto, que se calificará de 0 a 5 puntos.
- Cuestión 2ª: Análisis sintáctico de una frase: de 0 a 1 punto.
- Cuestión 3ª: Análisis morfológico de tres palabras: de 0 a 1 punto.
- Cuestión 4ª: Léxico y fonética: de 0 a 1 punto.
- Cuestión 5ª: Literatura latina: de 0 a 1 punto.
- Cuestión 6ª: Pervivencia del legado de Roma: de 0 a 1 punto.

NOTA: Algunos diccionarios de latín adjuntan un anexo gramatical (cuadros de declinaciones y verbos, etc.). **Se permitirá** su uso junto con el diccionario, ya sea que dicho anexo esté en las propias páginas de este o se trate de un cuadernillo independiente.

A AUKERA

Zesar Britaniako lurretara iritsi da eta bi armadek, erromatarrenak eta britaniarrenak, topo egiten dute elkarrekin.

Capto loco idoneo castris, Caesar, cum ex captivis cognosceret ubi¹ consedisent Britannorum copiae, ad eos contendit et, noctu progressus milia passuum XII, hostes conspicatus est. Illi², ad flumen progressi, ex loco superiore nostros prohibere et proelium committere coeperunt³. (Caes., *Gall.*, V, 9).

Oharrak

- 1) *ubi*: adberbio galdetzailea; zehargaldera bat sartzeko balio du hemen.
- 2) *Illi*: britaniarrak.
- 3) *coeperunt*: haren osagarri zuzenak *prohibere* eta *committere* dira.

Galderak

1. Itzul ezazutestua (hiztegia erabiliz). 5 puntu
2. Egin ezazu *Caesar ... ad eos contendit* esaldiaren analisi sintaktikoa, hura osatzen duten sintagmak eta mendeko esaldiak identifikatuz. 1 puntu
3. Egin ezazu *castris*, *cognosceret* eta *consedisent* hitzen analisi morfologikoa. 1 puntu
4. Erantzun bi galdera hauetako **bati bakarrik**: 1 puntu
 - a) Adierazi zein diren latinezko *digitus*, *-i* eta *bursa*, *-ae* hitzekin zerikusia duten gaztelaniazko terminoak (gaztelaniaren ondare lexikoari dagozkionak izan zein kultismoak izan), eta egin haiei buruzko iruzkin bat. Zer bilakaera fonetiko izan dute latinetik gaztelaniara pasatzean?
 - b) Adierazi euskarazko zein hitz ezagutzen dituzun latinezko *speculum*, *-i* eta *pluma*, *-ae* terminoekin zerikusia dutenak, eta egin haiei buruzko iruzkin bat.
5. Poesia epikoa: Virgilio eta Lukano. 1 puntu
6. Erantzun bi galdera hauetako **bati bakarrik**: 1 puntu
 - a) Zer iruditu zaizu Plautoren *Miles gloriosus* obra? Iritzia argudiatzean, eman itzazu xehetasun batzuk, obra irakurri duzula frogatzeko.
 - b) Itzul itzazu latindar esaldi hauek edo/eta egin ezazu haiei buruzko iruzkin labur bat:
Primum vivere, deinde philosophari
Ad augusta per angusta
Post tenebras spero lucem
In dubio pro reo

B AUKERA

Italian izan ziren lehenengo gizakien erregea Saturno izan zen: haren agintaldia urrezko aro bat izan zen, eta pertsona guztiak zoriontsu ziren. Garai hartakoa izan zen Evandro greziarra ere.

Italiae incolae primi Aborigines fuerunt, quorum rex Saturnus tantam iustitiam exercuit ut sub illo nemo serviret¹ nec quisquam quidquam proprium haberet, sed omnia communia omnibus essent. Eo tempore Evander, profugus ex Arcadia, in Italiam venit cum parva manu² Graecorum. (Ørberg, II, 29).

Oharrak

- 1) *serviret*: *servio* aditza, intransitiboa, 'esklaboa izan'.
- 2) *manu*: *manus*, *-us* (4. deklinabidekoa); 'giza talde', 'tropa' esan nahi du.

Galderak

1. Itzul ezazu testua (hiztegia erabiliz). 5 puntu
2. Egin ezazu *Saturnus ... serviret* esaldiaren analisi sintaktikoa, hura osatzen duten sintagmak eta mendeko esaldiak identifikatuz. 1 puntu
3. Egin ezazu *quorum*, *exercuit* eta *essent* hitzen analisi morfologikoa. 1 puntu
4. Erantzun bi galdera hauetako **bati bakarrik**: 1 puntu
 - a) Adierazi zein diren latinezko *auricula*, *-ae* eta *ploro*, *-as*, *-are* hitzekin zerikusia duten gaztelaniako terminoak (gaztelaniaren ondare lexikoari dagozkionak izan zein kultismoak izan), eta egin haiei buruzko iruzkin bat. Zer bilakaera fonetiko izan dute latinetik gaztelaniara pasatzean?
 - b) Adierazi euskarazko zein hitz ezagutzen dituzun latinezko *castellum*, *-i* eta *crux*, *crucis* hitzekin zerikusia dutenak, eta egin haiei buruzko iruzkin bat.
5. Erromatar antzerkia: Plauto eta Terentzio. 1 puntu
6. Erantzun bi galdera hauetako **bati bakarrik**: 1 puntu
 - a) Zer iruditu zaizu Plautoren *Miles gloriosus* obra? Iritzia argudiatzean, eman itzazu xehetasun batzuk, obra irakurri duzula frogatzeko.
 - b) Itzul itzazu latindar esaldi hauek edo/eta egin ezazu haiei buruzko iruzkin labur bat:
Casus belli
Ab uno disce omnes
Cuiusvis hominis est errare, nullius nisi insipientis in errore perseverare
Da mihi factum et dabo tibi ius

CRITERIOS DE CORRECCIÓN Y CALIFICACIÓN ZUZENTZEKO ETA KALIFIKATZEKO IRIZPIDEAK

LATINA II

- 1) Latinezko testua gaztelaniara edo euskarara itzultzea, hiztegia erabiliz.
 - Gehienez, 5 puntu.
 - Hauek balioetsiko dira: latinezko testuaren edukia ulertzea, kontzeptuak xede-hizkuntzara itzultzeko gaitasuna eta itzulpenak erakusten duen latin-gramatikaren ezagutza.
- 2) Proposatutako esaldiaren analisi sintaktikoa.
 - Gehienez, puntu 1.
 - Analizatu behar dira bai esaldi osoaren egitura nagusia bai esaldi horretako elementu bakoitzaren funtzioa.
- 3) Adierazitako hitzen analisi morfologikoa.
 - Gehienez, puntu 1.
 - Kasuaren arabera, izen-jokoaren (generoa, numeroa eta kasua) edo aditz-jokoaren (pertsona, numeroa, denbora, modua eta boza) bereizgarriak zehaztu behar dira, betiere kontuan izanda hitzak testuinguru horretan duen balioari baino ez dagokiola galdera (adib.: zer da «hoc» aurrean dugun testuan, eta ez zer izan daitekeen «hoc» testuingurua kontuan hartu gabe).
- 4) Lexikoari eta fonetikari buruzko galdera. Latinaren lexikoak gaztelanian edo euskaran izan duen eragina.
 - Gehienez, puntu 1.
 - Hauek balioetsiko dira: kultismoen eta ondare-hitzen artean bereiztea eta hitz bakoitzari dagozkion lege fonetikoaren azalpena.
- 5) Latindar literaturaren historiari buruzko galdera.
 - Gehienez, puntu 1.
 - Galderan aipatzen den literatura-generoa definitu behar du ikasleak, eta genero horren barruan sartzen diren egileei buruz dakiena azaldu (batez ere, literatura-genero horri dagozkion obrei buruz jardunez).
- 6) Ematen diren bi aukeretako bakar bat hartu behar du ikasleak:
 - a) Obra latindar baten irakurketa:
 - Gehienez, puntu 1.
 - Galderaren helburu bakarra da jakitea ikasleak eskatu zaion obra irakurri duen; horretarako behar adina datu eta xehetasun eman behar ditu ikasleak.
 - b) Egungo hizkuntza jasoan erabiltzen diren latinezko lokuzioak eta latin juridikoaren alorreko esaldien eta esaeren zerrendatik hartutako 4 item:
 - Gehienez, puntu 1.
 - Esaldien itzulpena edota iruzkin labur bat eskatzen da.

OHARRA: Latin-hiztegi batzuek gramatika gehigarri bat izaten dute (deklinabideen eta adizkien taulekin etab.). Ezinbestekoa da epaimahai guztietan irizpide bakarra izatea aipatu gehigarri horien erabilerari buruz: **zilegi izango da erabiltzea**, hiztegiarekin batera, dela gehigarria hiztegiaren orrialdeetan dagoela, dela liburuxka solte gisa dagoela.